

Anchusa (Pilát)

čeleď: Boraginaceae

Pochází z Evropy, severní a jižní Afriky a západní Asie jako jednoletka, dvouletka nebo trvalka. Kořeny sahají hluboko. Kvetou po dlouhou dobu malými modrými květy s 5ti korunními lístky v bohatých vijanech. Plodem je tvrdka.

Vyhovuje mu plné slunce nebo částečný polostín a dobře propustná půda.

Množí se dělením nebo semeny.

Anchusa aegyptiaca (Pilát egyptský)

oblasti: Egypt, Írán

Anchusa affinis

Anchusa aggregata

Anchusa arvensis

oblasti: Alberta, Britská Kolumbie, Connecticut, Idaho, Irsko, Jižní Dakota, Kalifornie, Katalánsko, Kazachstán, Maine, Manitoba, Maryland, Massachusetts, Minnesota, Montana, Německo, New Hampshire, New Jersey, New York, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Ohio, Ontario, Oregon, Pákistán, Pennsylvania, Polsko, Quebec, Rhode Island, Saskatchewan, Severní Dakota, Severní Karolína, Švýcarsko, Tennessee, Virginie, Washington, Wisconsin, Wyoming

Pochází z Evropy. Patří mezi jednoletky. Dorůstá výšky 0,5 - 1m. Kveté modrými květy. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. arvensis
- subsp. orientalis/A. ovata/A. tinctoria/Lycpsis arvensis subsp. orientalis/Lycpsis orientalis

Anchusa atlantica

Anchusa aucheri

oblasti: Írán

Anchusa azurea (Pilát italský)

synonyma: A. italica

oblasti: Afganistán, Andalusie, Britská Kolumbie, Connecticut, Černé moře, Idaho, Iowa, Írán, Itálie, Kašmír, Katalánsko, Kavkaz, Kazachstán, Kolorado, Kréta, Maryland, Massachusetts, Michigan,

Montana, Německo, New Hampshire, New York, Ohio, Oregon, Pákistán, Pennsylvania, Sýrie, Švýcarsko, Ťan-šan, Texas, Turecko, Utah, Washington

Roste v střeozemní až po západní a střední Asii jako trvalka. Dorůstá výšky 0,3 - 1 (i 1,5)m a šířky 60cm. Pod zemí vytváří silný kořen. Lodyha je bíle štětinatá a na vrcholku větvená. Listy jsou ostře drsné, přízemní obkopynaté až úzce vejčité, dlouhé 40cm, široké 4,5cm, sbíhavé, lodyžní jsou střídavé, kopinaté, přisedlé, dlouhé 12 (i 17)cm a široké 3cm. Kvete svítivými modrými květy o průměru 1,2 - 1,5 (i 2)cm ve vijanech, kalich je dlouhý 1 - 1,1cm s 5ti úzce kopinatými laloky, koruna je nálevkovitá, modrá (i červenorůžovofialová), dlouhá 1,2 - 1,5cm, pysk je široký do 8mm, trubka má délku 6,5 - 8mm a na ústí má malé bíle ochlupené výrůstky tvořící pakorunku. Plodem je vejčité vzpřímená tvrdka délky 3,5 - 4mm. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Dropmore' - výška do 1,25m
- var. *italica*
- var. *kurdica*
- 'Little John' - výška 40cm
- 'Loddon Royalist' - výška 1m, šířka 30cm; květy tmavěmodré
- var. *macrocarpa*
- 'Morning Glory' - květy sytě modré
- 'Opal' - květy světlemodré

Potřebuje plné slunce a vlhkou propustnou zem. Je mrazuvzdorný, ale náchylný na uhnívání po holomrazech. Proto se doporučuje na zimu zakrýt chvojím. Vyskytuje se na rumišťích, okrajích cest, atp.

Množí se semeny nebo dělením nebo kořenovými řízkami.

Anchusa barrellieri (Pilát srstnatý)

oblasti: Connecticut, Střední střeozemí, Ukrajina, V Karpaty, V Střeozemí

Pochází ze středního a východního střeozemí. Patří mezi trvalky. Dorůstá výšky 30 - 60cm. Lodyha je ochlupená a v horní polovině větvená. Listy mají kopinatý tvar. Kvete světle modrými květy ve vijanech. Plodem je tvrdka.

Anchusa caespitosa

oblasti: Kréta

Patří mezi endemity Kréty. Dorůstá výšky 5cm. Listy jsou čárkovité a vytvářejí přízemní růžici. Květenstvím je hrozen na krátké lodyze a vlastní květy jsou modré.

Vyhovují mu skalnatá dobře propustná místa na plném slunci.

Anchusa calcarea

oblasti: Andalusie

Dorůstá výšky 1m. Přízemní listy jsou dlouhé 11cm, široké 2cm, lodyžní jsou dlouhé 7cm. Květy mají kalich velikosti 5,5 - 7,5mm a koruna má trubku délky 6 - 7mm.

Anchusa capellii

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Anchusa capensis

oblasti: Kapsko, Oregon

Roste v JAR jako dvouletka. Dorůstá výšky i šířky 40cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Blue Angel' - výška i šířky 20cm; květenství kompaktní, kuželovité, vlastní květy miskovité a modré
- 'Blue Bird' - výška 60cm; květenství tvoří miskovité modré květy

Anchusa cespitosa

Anchusa cretica (Pilát krétský)

oblasti: Itálie, Kréta, Sicílie, Turecko

Roste od Itálie po Turecko jako jednoletka. Dorůstá výšky 10 - 20cm. Povrch je štětinatě ochlupený. Listy jsou střídavé, podlouhlé, ostnitě zubaté, bíle bradavčité, drsné, dolní krátce řapíkaté a ostatní přisedlé. Květenstvím je chudý vijan, vlastní květy jsou malé, 5tičetné, koruna úzce nálevkovitá se zakulacenými cípy, růžovofialová až modrá (i bílá) a dlouhá 6 - 9mm. Plodem je bradavčitá tvrdka délky 3 - 4mm.

Vyhovují mu kamenitá a písčítá místa včetně lávy, okraje cest, atp.

Anchusa crispa

oblasti: Francie, Itálie

Pochází z Francie a Itálie. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. crispa - endemit Itálie
- subsp. maritima - endemit Itálie

Anchusa davidovii

Anchusa dinsmorei

Anchusa formosa

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Anchusa gmelinii

Anchusa hispida

Anchusa humilis

Anchusa hybrida

Anchusa iranica

oblasti: Írán

Anchusa leptophylla

Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. incana (Pilát úzkolistý) - výška až 40cm; listy jsou úzké, tmavězelené v přízemní růžici; lodyhy bohatě větvené; květy modré
- subsp. tomentosa

Anchusa leucantha

Anchusa limbata

Anchusa litorea

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Anchusa littorea

Anchusa macedonica

Anchusa macrosyrinx

synonyma: *A. undulata* ssp. *sartorii*

Anchusa mairei

Anchusa milleri

Anchusa montelinasana

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Anchusa negevensis

Anchusa ochroleuca

Anchusa officinalis (Pilát lékařský)

oblasti: Britská Kolumbie, Connecticut, Česká republika, Idaho, Illinois, Itálie, Jižní Dakota, Kalifornie, Katalánsko, Kolorado, Maine, Massachusetts, Michigan, Montana, Německo, New Hampshire, New Jersey, New York, Ohio, Ontario, Oregon, Pennsylvania, Polsko, Rhode Island, Švýcarsko, Utah, Washington, Wisconsin

Roste v Evropě a Severní Americe. Patří mezi trvalky. Dorůstá výšky 0,2 - 0,7 (i 1)m. Stonek je srstnatě ochlupený a má hranatý průřez. Listy jsou kopinaté, zelené, řídce zubaté, drsně ochlupené a dlouhé až 10 (i 20)cm. Kvete červenými, později tmavě modrofialovými až růžovočervenými i bílými nebo žlutými květy o průměru 0,7 - 1cm v hustých krátkých vijanech. Plodem je tvrdka. Využívá se v lékařství a v barvířství. Patří mezi chráněné druhy C4. Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. *intacta*

Vyhovuje mu sušší půda bohatá na dusík, okraje cest, písčité půdy, atp. Nesnáší vápník.

Anchusa ovata

oblasti: Írán

Anchusa procera

oblasti: Britská Kolumbie, Connecticut, Idaho, Illinois, Jižní Dakota, Kalifornie, Kolorado, Maine, Massachusetts, Michigan, Montana, New Hampshire, New Jersey, New York, Ohio, Ontario, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, Utah, Washington, Wisconsin

Anchusa pseudogranatensis

Anchusa pseudochroleuca

Anchusa puechii

oblasti: Andalusie

Dorůstá výšky 50cm. Listy jsou čárkovité až obkopynaté, přizemní dlouhé 14cm, široké 2cm a lodyžní jsou dlouhé 7cm a široké 1,5cm. Květy mají trubku délky 2,5 - 3mm.

Anchusa pusilla

Anchusa samothracica

Anchusa sartorii

Anchusa sempervirens

oblasti: Britská Kolumbie, Kalifornie, Maine, Německo, Oregon, Washington

Dorůstá výšky 30 - 50cm. Kvete modrými květy.

Anchusa spruneri

Anchusa strigosa (Pilát štíhlý)

oblasti: Írán

Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. macrophylla/var. macorphylla
- subsp. strigosa
- subsp. tonsa

Anchusa stylosa

Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. spruneri

Anchusa subglabra

Anchusa thessala

Anchusa tiberiadis

Anchusa undulata (Pilát zvlňný)

oblasti: Andalusie, Itálie, Katalánsko, Středozeší

Roste ve středozemí v podobě dvouletky až víceletky. Dorůstá výšky 15 - 40 (i 60)cm. Povrch je štětinatě ochlupený a chloupky vyrůstají z drobných bradavek. Stonky jsou přímé nebo vystoupavé. Listy vytvářejí přízemní růžici, jsou obkopynaté, krátce řapíkaté, dlouhé 6 - 15 (i 20)cm, široké 1 - 2cm, dolní lodyžní jsou úzce obkopynaté, zpravidla laločnatě vykrajované, zvlňné, přisedlé, dlouhé 0,7 (i 1)cm a široké 1,5 (i 2,5)mm. Květenství je vrcholičnaté, vlastní květy jsou krátce stopkaté, kalich velikosti 1,3 (i 1,5)cm z 1/2 dělený na úzce 3úhlé cípy, koruna má trubku délky 0,6 - 1 (i 1,3)cm s 5ti 3úhlými růžovými nebo bílými cípy. Plodem je zkoseně vejčitá tvrdka délky 3 - 4mm. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. granatensis/A. granatensis - jihovýchodní Evropa; květy červené
- subsp. hybrida
- subsp. lamprocarpa
- subsp. sartorii
- subsp. undulata
- subsp. viciosoi

Vyhovují jí makchie, podrosty borových lesů, duny, atp.

Anchusa variegata (Pilát pestrý)

Anchusa velenovskii

Anchusa x digenea

Anchusa x thirkeana

Další informace:

<http://botanika.wendys.cz/cherbar/heslo.php?502>

<http://botanika.wendys.cz/kytky/K170.php>

<http://botany.cz/cs/anchusa-officinalis/>

<http://rosliny.prirodou.cz/boraginaceae/anchusa/anchusa-officinalis/>

<http://www.garten.cz/a/cz/3912-anchusa-azurea-loddon-royalist-pilat-modry/>

<http://www.profizahrada.cz/a/cz/4746-anchusa-pilat/>

<https://www.rosliny.net/>